

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21.03.2006, sp. zn. 26 Co 632/2005, ECLI:CZ:KSHK:2006:26.CO.632.2005.1

Číslo: 81/2007

Právní věta: Ustanovení § 676 odst. 2 obč. zák. o obnovování nájemní smlouvy se vztahuje i na smlouvu o nájmu dopravního prostředku, sjednanou podle § 630 a následujících obch. zák.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 21.03.2006

Spisová značka: 26 Co 632/2005

Číslo rozhodnutí: 81

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Nájem

Předpisy: § 676 odst. 2 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Trutnově výrokem I rozsudku ze dne 6. 10. 2005 zastavil řízení ohledně části žaloby, kterou se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení 19 000 Kč s příslušenstvím. Výrokem II žalobu zamítl ohledně 18 606 Kč s příslušenstvím. Výrokem III zavázal žalobce k náhradě nákladů řízení žalovaného 12 525 Kč. K částečnému zastavení řízení přistoupil pro zpětvzetí žaloby v tomto rozsahu v závěru řízení, s nímž žalovaný souhlasil.

Výrok II opřel o tato skutková zjištění: Účastníci uzavřeli dne 2. 4. 2002 smlouvu o nájmu dopravního prostředku na dobu určitou do 31. 12. 2002, podle níž měl žalovaný platit žalobci úplatu za užívání vozidla, náklady technické prohlídky, údržbu a provoz vozidla včetně poplatků, daní a zákonného pojištění na základě prefakturace žalobce. Téhož dne uzavřeli smlouvu o koupi najaté věci pro případ, že žalovaný uplatní při ukončení nájmu právo koupě. Smlouvy v držení každého z účastníků měly v bodě III/9 rozdílnou verzi ohledně cenového ujednání a naložení s cenou, nebude-li budoucí koupě realizována. Žalovaný právo koupě ve stanovené lhůtě neuplatnil, avšak vozidlo žalobci po 31. 12. 2002 nevydal. K předání vozidla došlo až 19. 9. 2004 na základě dohody ze 13. 9. 2004. V ní účastníci současně sjednali, že žalovaný nebude žádat vrácení kupní ceny 244 000 Kč a žalobce nebude žádat bezdůvodné obohacení z titulu držení vozidla po 1. 1. 2003. Otázku náhrady silniční daně a zákonného pojištění hrazeného žalobcem do doby odhlášení vozidla z evidence se účastníci zavázali řešit mimo tuto dohodu. Jejich zaplacení se žalobce domáhá v tomto řízení, a to jako náhrady škody vzniklé vynakládáním prostředků na věc, kterou bez právního důvodu držel a užíval žalovaný.

Okresní soud dospěl k závěru, že případné právo žalobce na náhradu škody není prekludováno, neboť nejde o nárok dle § 632 obch. zák. Žalovaný však neporušil žádnou povinnost ze smlouvy ani ze zákona. K úhradám částek vynaložených žalobcem nebyl již po 31. 12. 2002 povinen, a naopak tím, že auto sám pojistil, plnil prevenční povinnost. K platbě silniční daně pak byl žalobce povinen jako provozovatel vozidla ze zákona. Zaplacením zákonného pojištění a silniční daně žalobcem nevzniklo žalovanému ani bezdůvodné obohacení. Proto bylo nadbytečné zabývat se okolnostmi užívání, důvody, proč ke koupi nedošlo, a opodstatněností obrany žalovaného, že automobil zadržoval v souladu s § 175 obč. zák.

Žalobce podal včas odvolání proti výrokům II a III rozsudku. Okresnímu soudu vytýkal, že na základě provedených důkazů dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním a že věc vadně právně posoudil, když uplatněný nárok nepovažoval za škodu vzniklou žalobci. Je nesporné, že ke splnění podmínek pro koupi najaté věci nedošlo, avšak žalovaný přesto vozidlo až do září 2004 držel a minimálně do února 2004 sám užíval, a to bez právního důvodu. Jeho porušení povinnosti jako předpokladu vzniku škody tak spočívá v porušení povinnosti vrátit předmět nájmu. I podle verze smlouvy, kterou předložil žalovaný, by měl věc sice oprávněně v držení do vrácení zálohy kupní ceny, avšak nebyl by oprávněn ji přinejmenším po 30. 3. 2004 užívat, takže i v takovém případě by porušil povinnost, k níž se zavázal. Podle vyhotovení smlouvy v dispozici žalobce ale právo držby vozidla žalovaným ani dovodit nelze. Okresní soud nepovažoval rozpor ve znění smluv za podstatný, přiklonil se však k verzi žalobce, na kterou logicky navazuje smlouva o nájmu dopravního prostředku. Již tento jeho postup podporuje nepřímý závěr žalobce o neoprávněnosti držby, a tedy o porušení smluvní povinnosti předmět nájmu vrátit. Jestliže okresní soud neposuzoval blíže okolnosti užívání vozidla žalovaným po 31. 12. 2002, nezjistil úplně skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí. Není přitom nutno postavit najisto, která verze smlouvy obsahuje skutkový projev vůle účastníků. Jestliže byla otázka držení vozidla mezi účastníky po 31. 12. 2002 sporná a bylo zřejmé, že nebude rychle vyřešena, měl žalovaný učinit vše, aby žalobce nemusel silniční daň a pojištění platit, zejména mu umožnit odhlášení vozidla z registru. Žalobce to nemohl učinit sám, protože se současně odevzdávají registrační značky, které však žalovaný vydal žalobci až na jaře 2004. Do té doby vozidlo i užíval, k čemuž by ale nebyl oprávněn ani ze zadržovacího práva. Věděl, že je-li auto užíváno, musí žalobce povinnost platit silniční daň a pojištění plnit ze zákona, takže další pojištění automobilu žalovaným nemělo pro žalobce význam a ani o něm nevěděl. Žalobce přitom měl za to, že pokud žalovaný vůz užívá i nadále, bude mu platby uhrazovat obdobně jako v době trvání nájemního vztahu. Neumožnil-li tedy žalovaný dočasné odhlášení vozidla a naopak vůz neoprávněně užíval, je povinen nahradit žalobci to, co musel kvůli němu platit. Žalovaný tak porušil nejen svůj závazek dle § 373 obch. zák., ale i prevenční povinnost dle § 415 obč. zák., a je proto povinen nahradit žalobci majetkovou újmu spočívající v tom, že se majetek žalobce o tyto platby snižoval, aniž by měl možnost vůz užívat. Žalobce vytýkal okresnímu soudu i nesprávné rozhodnutí o nákladech řízení s tím, že neměl vycházet z původně žalované částky, ale z částky po omezení žaloby.

Žalovaný se v písemném vyjádření k žalobě ztotožnil s důvody, pro které okresní soud žalobu zamítl. Zdůraznil, že vozidlo zadržoval oprávněně, neboť žalobce si bezdůvodně ponechal zálohu kupní ceny ve výši 244 000 Kč, na jejíž vrácení žalovanému vznikl nárok dnem 1. 1. 2003. Na tomto nároku nic nemění ani fakt následného sepsání dohody, kterou se práva na vydání bezdůvodného obohacení vůči žalobci vzdal. Jestliže by žalobce tyto prostředky žalovanému po ukončení nájmu vydal, mohl by si vůz odvézt. Snahu žalobce vykonstruovat z této situace jednání žalovaného, které by zakládalo nárok na náhradu škody, považuje žalovaný za účelovou. Jakmile se žalovaný dozvěděl, že žalobce chce vozidlo odhlásit, registrační značky mu vydal. Tvrdění, že škoda vznikla nevydáním registračních značek, je navíc novým tvrzením uplatněným až v odvolacím řízení, a proto k němu nelze přihlížet. Žalovaný taktéž uzavřel smlouvu o zákonném pojištění vozidla a platil silniční daň, ačkoliv neměl povinnost tak činit, neboť se jednalo o zákonnou povinnost žalobce. Chtěl však předejít škodám v době, kdy čekal na vrácení zálohy kupní ceny. Výrok o nákladech řízení je podle žalovaného správný,

neboť žalobce procesně zavinil částečné zastavení řízení, a proto je třeba na něj hledět jako na plně neúspěšného účastníka.

Odvolání žalobce obsahuje způsobilé odvolací důvody dle § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové proto z jeho podnětu přezkoumal napadenou část prvoinstančního rozhodnutí včetně jemu předcházejícího řízení, a to i z důvodů v odvolání výslovně neuplatněných (§ 212a odst. 1, § 205 odst. 2 o. s. ř.). Odvolání žalobce shledal opodstatněným, avšak z jiných než jím tvrzených příčin. Proto rozhodnutí v části výroku II soudu prvního stupně potvrdil, ve zbývajících částech pak rozhodnutí změnil.

Z odůvodnění:

Odvolací soud se nejprve zabýval správností skutkových závěrů okresního soudu. Neshledal v nich žádný rozpor s provedenými důkazy a stejně tak nenašel důvod, pro který by bylo třeba dokazování doplňovat. Námitka, že okresní soud neposuzoval blíže okolnosti užívání automobilu žalovaným po 31. 12. 2002, je totiž výtkou směřující proti právnímu posouzení věci. Ani odvolací soud však neshledal důvody pro to, aby se jimi zabýval, neboť jsou podle něho pro posouzení uplatněného nároku bezpředmětné. Okresní soud totiž věc nesprávně právně posoudil, přičemž ke správnému právnímu posouzení věci není třeba ani doplnění skutkových tvrzení, ani doplnění dokazování. Podle přesvědčení odvolacího soudu totiž pro posouzení uplatněného nároku postačí zjištění, že mezi účastníky byla uzavřena smlouva o nájmu dopravního prostředku a že žalovaný předmět nájmu užíval i po uplynutí sjednané doby nájmu, aniž by žalobce do třiceti dnů podal žalobu o vydání věci. Odvolací soud tak pouze dotazem na účastníky postavil najisto, že kromě žaloby o vydání věci podané žalobcem dne 3. 5. 2004 (řízení vedené před Okresním soudem v Trutnově pod sp. zn. 15 C 133/2004) nebyla jiná žaloba o vydání věci podána. Za této situace však měl okresní soud správně dojít k závěru, že nájemní smlouva se obnovila za týchž podmínek, za jakých byla sjednána původně. Ustanovení § 676 obč. zák. je totiž obecným ustanovením, které není vyloučeno ani speciální úpravou podnikatelského nájmu věcí movitých, a uplatnilo se proto i na vztah účastníků založený smlouvou o nájmu dopravního prostředku z 2. 4. 2002. V důsledku obnovení nájemní smlouvy vždy na dalších 8 měsíců tak přetrvávala i povinnost žalovaného sjednaná v bodě III/6, tj. povinnost hradit daně a zákonné pojištění vozidla na základě přefakturace žalobce. Tak tomu bylo až do vydání vozidla, neboť žaloba podaná v květnu 2004 nebyla podána v rámci 30denní lhůty stanovené v § 676 odst. 2 obč. zák., a nájemní vztah proto nepřetrhla. Žalobce prokázal, že zaplatil v době trvání nájmu po 1. 1. 2003 částku na zákonném pojištění vozidla 13 506 Kč a na silniční dani 5100 Kč. O zaplacení těchto částek též žalovaného požádal. Vzhledem k okolnosti, že ve spise jsou sice založeny faktury, jimiž byly tyto částky přefakturovány žalovanému, avšak nebylo vedeno dosud žádné dokazování k tomu, zda a kdy žalovaný faktury obdržel, vychází i odvolací soud z předpokladu žalobce, že žalovaného o plnění požádal až podáním žaloby. V takovém případě však prodlení nastalo až poté, kdy se žaloba dostala do dispozice žalovaného. Podle obsahu spisu bylo o nároku nejprve rozhodnuto platebním rozkazem, který žalovaný převzal dne 14. 2. 2005. Žalobci tedy mohl poskytnout žádané plnění dne 15. 2. 2005 a počínaje dnem následujícím po tomto dni se dostal do prodlení. Žalobcem žádaná 3% sazba úroku z prodlení pak odpovídá úrokové sazbě stanovené v nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroku z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníka.

Se zřetelem k výše uvedenému odvolací soud postupem podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil napadený výrok prvoinstančního rozhodnutí tak, že žalobě vyhověl ohledně nároku na zaplacení částky 18 606 Kč s 3% úrokem z prodlení od 16. 2. 2005 do zaplacení, a rozsudek okresního soudu potvrdil (§ 219 o. s. ř.) pouze ohledně příslušenství pohledávky žádaného za období od 31. 1. do 15. 2. 2005 (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Pouze pro úplnost odvolací soud dodává, že pro případ, kdy by nebylo možno dovodit obnovení nájmu vozidla, považoval by prvoinstanční rozhodnutí za věcně správné. Žalobce platbami pojištění a

silniční daně plnil svoji zákonnou povinnost, takže nelze dojít k závěru o majetkové újmě na jeho straně. K té by došlo pouze nemožností užívat vozidlo a její kompenzace by se žalobce mohl domoci pouze uplatněním nároku na vydání bezdůvodného obohacení vzniklé žalovanému užíváním vozidla bez právního důvodu, případně na náhradu ušlého zisku.